

Täysistunto

Torstai 26.9.2019 klo 16.00—18.41

2.2. Suullinen kysymys hallituksen päätösten vaikutuksesta keskituloihin (Elina Lepomäki kok)

Suullinen kysymys SKT 17/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Seuraava kysymys, kokoomuksen eduskuntaryhmä ja edustaja Lepomäki.

Keskustelu

16.29 **Elina Lepomäki kok:** Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö on tuonut tässä hiljan laskelman, jonka mukaan hallituksen päätökset kasvattavat tuloja keskimäärin kaikissa paitsi ylimmissä tuloluokissa. Tästä jotkut saivat vaikutelman, että keskituloinen palkansaajan verotus ei olisikaan kiristymässä. Tosiasiassa hallitus vain estää palkkainflaatiosta johtuvan kiristyksen verotukseen. Sen sijaan hallitus antaa verotuksen kiristystä sosiaaliturvamaksujen noustessa, ja etuuksia nostetaan tietysti velaksi.

Kokoomus on huolissaan siitä, kuinka Suomessa ihminen voi omalla työnteollaan nousta taustasta riippumatta keski- ja hyvätuloiseksi. Ministeri Lintilä, kysyisin teiltä: Saako keskituloinen palkansaaja samoilla tuloilla enemmän vai vähemmän käteen ensi vuonna? Ja salliiiko Rinteen hallitus omalla työllä vaurastumisen, vai keskitättekö te pääomat sinne, missä niitä on jo valmiiksi?

16.30 **Valtiovarainministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näyttää, että jatketaan siitä, mihin viime viikolla jäätiin. Kertaus on opintojen äiti. Arvostan. [Sari Sarkomaa: Kiristääkö vaiko ei?]

Tähän VM:n laskelmaan: Se pitää paikkansa, että VM:n laskelmassa todettiin, että noin 70 prosentilla tulee tulotaso nousemaan, käteen jäävä osa tulee nousemaan, mikä on mielestäni verrattain hyvä. Ja se lähtee siitä, että pienimpiin perusturvaan liittyviin etuuksiin tehdään korotukset. [Oikealta: Entä palkat?]

Te kysytte sitä, annammeko me verotuksessa tapahtua kiristymistä. Te tiedätte erittäin hyvin: hallitus ei anna verotuksessa tapahtua kiristymistä [Ben Zyskowicz: Ah, mitä saivartelua!] vaan se kiristys tulee sivukuluista, palkan sivukuluista, jotka ovat työmarkkinajärjestöillä. Todella mielenkiintoista kuulla, onko kokoomus sitä mieltä, että hallitus on se, joka kuittaa aina työmarkkinoitten tekemät ratkaisut sivukuluista. Se ei voi mennä niin.

Ensimmäinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2019 vp

16.31 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä Suomessa veroasteeseen luetaan myös sosiaaliturvamaksut. Ja jos kyse on siitä, luodaanko Suomeen vaihtoehtoja ja työmahdollisuuksia: hallituksella on kaikki avaimet kädessään, jos se haluaisi tosiasiaassa lisätä ihmisten käteen jääviä tuloja.

Jos puhutaan keskituloisesta palkansaajasta, esimerkiksi lehtorista, joka ansaitsee päätyössään noin 3 400 euroa kuussa ja haluaa tehdä lisätöitä tunnin illassa: Hän ansaitsee työstään esimerkiksi 20 euroa, siitä jää puolet käteen. Tällä lehtorilla on kaksi lasta, ja hän tarvitsisi lastenhoitajan siksi tunniksi — lastenhoitajan palkka on noin 15 euroa kotitalousvähennyksen jälkeen. Eli tämä lehtori joutuu tekemään puolitoista tuntia töitä, jotta hän voi kustantaa tunniksi itselleen lastenhoitajan. Kysynkin teiltä: onko ensi vuonna tämä aika, jonka tämä lehtori joutuu tekemään lisätöitä, lisätyötunteja, pidempi vai lyhyempi kuin tuo puolitoista tuntia, jotta hän saa palkata apua tunniksi kotiin?

16.33 Valtiovarainministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tunnistan ilman muuta tämän ongelman. Ilman muuta tunnistan. [Jukka Kopra: Onko ratkaisua?] Mutta sitten pitää ehkä pikkusen kurkata taaksepäin: Olimme samassa hallituksessa viime kaudella. [Ben Zyskowicz: Katsotaan eteenpäin!] Kevensimme tuloverotusta 1,4 miljardia, [Kokoomuksen ryhmästä: Hyvä!] mutta progressio nousi silti. Emme päässeet siitä ongelmasta eroon silläkään, että 1,4 miljardia kevennettiin tuloverotusta. Tällä hallituksella lähdettiin siitä, että tarvitaan ihmisten perusturvan korotusta, ja valittiin se, että teemme perusturvaan tiettyihin etuuksiin korotuksia, ja se, että kohdennetaan tuloverotuksen kevennys vain sinne pieni- ja keskituloihin. [Jukka Gustafsson: Oikein!]

16.34 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että ministeri Lintilä muisteli sitä, mitä viime vaalikaudella tapahtui. Se asian taustahan oli se, että kun laadittiin sitä kilpailukyky sopimusta, mikä toi kymmeniätuhansia työpaikkoja tähän maahan, niin osana sitä sopimusta päätettiin, että työntekijöiden sivukulut nousevat mutta että valtio tulee kompensoimaan ne sivukulut verotusta keventämällä — silloin muuten sosiaalidemokraatit tässä salissa kannattivat sitä sopimusta. Ja tämän ajatuksena oli se, että ne ahkerat suomalaiset työntekijät, [Antti Lindtman: Ahkerat! — Pia Viitanen: Joilta leikattiin lomarahat!] jotka siellä tekivät ja joutuivat siis pienentämään omaa tuloaan sitä kautta, että sosiaaliturvamaksut nousivat, saivat sen verotuksessa takaisin ja heidän ostovoimansa turvattiin, mikä osittain auttoi myös siihen, että kotimarkkinat vetivät paremmin. Nyt te olette tämän siis katkaisemassa. Kysyn: minkä takia olette tehneet tämän arvovalinnan?

16.35 Valtiovarainministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Satonen, haluan muistuttaa, että vuoden 2017 budjettineuvotteluissa katsottiin hyvin selkeästi se, että hallituskaudella täyttyneet kilpailukyky sopimukseen liittyvät veronkevennykset on hoidettu, ja se todettiin silloin niissä neuvotteluissa. Itse asiassa kaivoin sen paperin ylös, ja siellä on hyvin selkeästi myös kokoomuksen kuittaus. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ohhoh!]

16.35 Wille Rydman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus lisää valtionvelkaa, se lisää julkisia menoja, se tosiasiallisesti kiristää myös verotusta, mutta sitten ainoa, mistä hallitus tuntuu olevan kiinnostunut tässä yhteydessä, on se, millä tavoin eri tulodesiiseissä mahdollisesti erinäköisinä julkisina tulonsiirtoina tulokehitys ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2019 vp

pahtuu. Vaikuttaa vähän siltä, että hallitus ei ole kovinkaan huolissaan siitä ahkerasta suomalaisesta, joka haluaisi elättää itsensä — [Välihuuto keskustasta] ei suinkaan ja täysin riippumatta siitä, kuinka paljon tienaa. Mutta se suomalainen ahkera työntekijä tai yrittäjä, joka haluaa omalla työllään ja toiminnallaan elättää itsensä, tällainen suomalainen kärsii tämän hallituksen toiminnasta. Voi olla, että jos hän saa jotain etuuksia, niin hänelle etuuk-sien kautta jotakin ehkä jää enemmän jossakin tapauksessa käteenkin, ja tähän hallitus ve-toaa, mutta nyt näyttää siltä, että keskusta on unohtanut sen työn linjan, jota se yhdessä ko-koomuksen ja perussuomalaisten kanssa viime hallituksessa oli edustamassa, [Puhemies: Kysymys!] ja on siirtynyt tulonsiirtojen maailmaan työnteon maailmasta. Ministeri Linti-lä, pitääkö paikkansa?

16.36 Valtiovarainministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhe-mies! Minä en kyllä rupeaisi rajaamaan ahkeria suomalaisia tulotason mukaan. [Hälinää — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Just niin! — Välihuutoja oikealta — Puhemies koputtaa] Minä tunnen lukuisia hyvin ahkeria suomalaisia, jotka hyvin minimipalkalla [Hälinää — Puhemies koputtaa] tekevät töitä. Ja jos te viittaatte keskituloisiin — mitä ikinä keskituloi-nen onkaan, se on toinen keskustelunaihe — niin tämän eilen julkistetun valtiovarainmi-nisteriön laskelman mukaan suurimmalla osalla keskituloisista myös näillä hallituksen rat-kaisuilla käteen jäävä tulo tulee lisääntymään.

16.37 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa edustaja Rydman, ha-luan todeta sen, että tämä hallitus haluaa varmistaa sen, että näitten ahkerien — riippumat-ta tulotasosta — suomalaisten lapset saavat koulutusta varhaiskasvatuksesta aina sinne yli-opistoon asti tulevaisuudessa, tavalla, jossa tulotaso ei vaikuta millään tavalla siihen, mi-ten ihmiset saavat koulutusta. Tämä hallitus haluaa varmistaa sen, että ikääntyvät ihmiset voivat saada hoitoa turvallisesti ilman, että tarvitsee pelätä vanhentumista. [Oikealta: Kos-ka se hoitajamitoitus tulee?] Tämän hallituksen tehtävänä on huolehtia siitä, että suomalai-nen yhteiskunta on oikeudenmukaisempi tämän hallituksen päättäessä tehtävänsä kuin se oli ennen sitä.

16.38 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikki ovat varmasti yhtä mieltä siitä, että työllisyyden kasvu on kriittisen tärkeää julkisen talouden ja näin ollen kaikkien yhteiskunnan tuottamien palvelujen rahoituksen kannalta. Keskeinen kannustinloukku syntyy siitä, että työn vastaanottaminen ei varsinkaan pienemmissä tulo-luokissa aina kannata, koska tuloista jää liian vähän käteen. Tähän voidaan tietysti vaikut-taa suoraan verotuksella, mutta vähintään yhtä tärkeitä ovat esimerkiksi asumis- ja liikku-miskustannukset, jotka nousevat kaiken aikaa. Eli sen sijaan, että saivarrellaan siitä, vähe-neekö käteen jäävä raha suoraan verotuksen takia vai veroluonteisten maksujen ja työvoi-man sivukulujen kautta, miten hallitus aikoo edistää sitä, että myös suorittavan työn sekto-rilla ja matalampipalkkaisilla aloilla työn tekeminen ja työn vastaanottaminen olisi kannat-tavampaa?

16.39 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halla-aho nosti esille tärkeän kysymyksen, asumiskustannukset työnteon kannattavuuden näkökulmasta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2019 vp

Tämän hallituksen tehtävänä on laajentuneiden maankäyttösovimusten kautta hakea kohtuuhintaisen asumisen rakentamista eri puolille Suomea niihin keskuksiin, joissa asumisen hinta nousee erityisesti kysynnän näkökulmasta. Se on yksi tärkeä kokonaisuus, mitä viedään eteenpäin.

Toinen tärkeä kokonaisuus on se, että halutaan infrastruktuurin rakentamisella vauhdittaa maankäyttösovimusten syntymistä tavalla, joka vaikuttaa asumisen hintaan pitkällä tähtäimellä ja tulevaisuuteen niin, että työnteke on kannattavampaa. Jos ajatellaan näitä sosiaaliturvan parantamiseen liittyviä toimenpiteitä nyt päätetyllä tavalla, niihin liittyy se, että esimerkiksi eläkkeitten korotusten osalta asumistukimenot eivät tule lisääntymään eivätkä vähenemään. Asumistuki ei vaikuta näitten ihmisten turvan kehittämiseen. [Sari Sarkomaa: Menot lisääntyvät!]

16.40 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tämä hallitus on parantamassa meidän teollisuutemme kilpailukykyä energiaverotusta uudistamalla. Se on todella hieno asia. Me olemme kohentamassa meidän vientiväyliämme, ja pari viikkoa sitten kuultiin, että tulevaisuudessa yritykset voivat soveltaa kaksinkertaisia poistoja, mikä on omiaan parantamaan heidän investointikykyään. Uskon, että jopa kokoomuksesta saattaa tulla tukea tälle ajatukselle. Ministeri Lintilä, millä aikataululla tämä uudistus saadaan viettyä läpi?

Ärade talman! För att göra det lättare för våra företag att investera kommer man att kunna tillämpa dubbla avskrivningar. Det är en enormt fin grej som jag tackar regeringen för. Minister Lintilä, med vilken tidtabell kommer vi att genomföra den här reformen?

16.41 Valtiovarainministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Adlercreutz otti tärkeän kokonaisuuden eli meidän investoijiemme kannustamisen, ja mainitsitte tuplapoistot. Meillä on mukana siellä paletissa myös aineettomien oikeuksien 50 prosentin verovähennyksen nostaminen, joka on myös tärkeä. Näistä molemmista tullaan tekemään selvitykset, ja ne pyritään laittamaan mahdollisimman nopeasti liikkeelle. Tavoite on se, että me olisimme ensi vuoden alusta jo eduskunnassa näitten lakien kanssa.

16.41 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihan muistin virkistämiseksi täytyy sanoa, että viime kaudella vasemmistoliitto oli se eduskuntaryhmä, joka vastusti kiky-sopimukseen liittyviä lakimuutoksia. [Ben Zyskowiec: Ainoa puolue. Vihreät kannatti, demarit kannatti!] Emme vastusta työmarkkinajärjestöjen sopimusoi-keutta. Se kuuluu niille, ne hoitakoot sen puolen, jotka ovat asianosaisia. Kysyisin kuitenkin: kun tiedetään nyt, että me haluamme edistää polkuja, jotta jokaisella suomalaisella on mahdollisuus valmistua lehtoriksi tässä maassa, eli koulutuspolkuun laitetaan enemmän rahaa, ja kun lomarahaleikkauksista nyt luovutaan, onko tämä hallitus mahdollistanut sen, että kunnilla on se resurssi mahdollistaa se, että näitten lehtoreitten palkkataso nousee vuotasolla?

16.42 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus budjettiesityksessään on tätä asiantilaa korjannut: 257 miljoonaa pysyviä tulolisäyksiä kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Ja kertaluontoisena korvauksena jo tämän vuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2019 vp

den puolella lisäbudjetilla tullaan esittämään 230 miljoonaa euroa, jotta voidaan kuntien taloustilannetta korjata. Tämä hallitus tulee kaiken kaikkiaan kuntataloutta parantamaan 1,1 miljardia euroa erilaisilla valtionosuusjärjestelmän kautta tulevilla erillä. Tavoitteena on se, että tällä hetkellä kuntien ennakkoperintään liittyviä, kuntien tulorekisterikonaisuuteen liittyviä ongelmia voidaan hoitaa myös kirjanpitolainsäädäntöä kehittämällä. On tärkeää, että myös tämä lomarahakysymys saadaan hoidettua nyt kuntoon sillä tavalla, että yhdelläkään ahkeralla suomalaisella julkisen sektorin työntekijällä lomaraha ei enää leikkaannu.

16.43 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Lintilä, vahvistitte siis, että tyypillisen palkansaajan verotus kiristyy ensi vuonna. [Välihuutoja vasemmalta] Se on erittäin surullinen uutinen. On erittäin hyvä toki, että satsaatte koulutukseen, valitettavasti toki velaksi. Mutta tosiasia on se, että Suomessa jo tällä hetkellä koulutus lyö leiville verrattaen huonosti, kun katsotaan eurooppalaisessa perspektiivissä. Meillä on bruttopalkat monella alalla huonommat, nettopalkoista puhumattakaan. Sitten kun mennään siihen ostovoimaan eli siihen, mitä niillä euroilla saa eli esimerkiksi mitä tälle lehtorille jää käteen ja mitä hän niillä euroilla saa, niin onhan se outoa, että joutuu tekemään omaa työtään enemmän ostaakseen toisen ihmisen työtä vähemmäksi ajaksi. Valitettavasti tämä kehitys tällä kaudella kääntyy, ja kysynkin: miten luulette, että tämä vaikuttaa teidän työpaikkatavoitteeseen? Jo nyt ekonomistit epäilevät, riittävätkö edes nuo 60 000 työpaikkaa, [Puhemies koputtaa] jotka olette luvanneet luoda tällä kaudella. [Puhemies koputtaa] Niitä tarvitaan huomattavasti enemmän, ja valitettavasti verotuksen kiristäminen [Puhemies koputtaa] heikentää työpaikkojen luontia entisestään.

16.45 Valtiovarainministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai veronkiristykset ovat aina valitettavia, mutta kuten sanoin, tässä ne tulevat palkan sivukuluista. [Elina Lepomäki: Sillä ei ole mitään väliä! — Sari Sarkomaa: Ihan samoja euroja ne on!] Olen edelleen sitä mieltä, että minä pitäisin hyvin outona sitä, että hallitus ilmoittaisi työmarkkinajärjestöille, että oli teidän päätöksenne sivukulujen mukaan mikä hyvänsä, niin me kuittaamme sen. Sen päässä olisi tasavero. No, tietysti jotkut voivat toivoa tasaveroa, itse kyllä olen edelleen progressioitten kannalla. Työn kannattavuudessa, työllistymisessä pitää muistaa taas koulutus. Kaikki tilastot osoittavat sen, että koulutetumpi osa tulee helpommin työllistymään. Nämä ovat niitä perusasioita, joita laitetaan kuntoon, plus muistetaan ne ihan pienimmällä tulolla olevat, joihin hallitukselta tulee nyt panostuksia. [Maria Guzenina: Oikea priorisointi!]

Kysymyksen käsittely päättyi.